

POPLAVE SAVE 1990 MED DOLSKIM IN ZIDANIM MOSTOM

Matej Gabrovec*

UDK 556.166 (497.12) »1990«

Novembrske poplave v Savski dolini v nasprotju z onimi v Savinjski dolini niso bile niti izjemne niti katastrofalne. Sava je poplavlila svojo holocensko ravnico, na kateri so poplave običajni pojav.

Poplavno območje je bilo večidel v normalnih okvirih, res pa je, da je na njem voda dosegla večjo višino. Večina prizadetih stavb je novejšega datuma, zgrajenih v osemdesetih letih na neprimernih lokacijah, kjer je bilo poplave moč predvideti. Zanimivo je, da je bila železnica zgrajena na dovolj visokem nasipu, tako da nikjer ni bila poplavljena, čeprav je voda ponekod segala tik do proge. Poplavi niso povzročile obilne padavine na obravnavanem območju — vzrok moramo iskati v zgornjih delih porečja, predvsem v Škofjeloškem hribovju. K visokim vodam Save je odločilno prispevala narasla Sora. Zato usadi v Savski dolini niso bili tako številni kot v Škofjeloškem in Cerkljanskem hribovju ter v Zgornji Savinjski dolini. V Savski dolini med Beričevim in Dolskim ni poplavljal Sava, pač pa Kamniška Bistrica in njena Mlinščica. Tamkajšnje poplave zato obravnava Marjan Bat na drugem mestu. Sava je začela poplavljati 1. novembra v poznih popoldanskih urah, največjo višino je dosegla med polnočjo in drugo uro zjutraj, okoli desete ure pa se je umaknila nazaj v strugo.

V članku bom na kratko opisal vse točke v dolini Save, kjer so poplave povzročile občutnejšo škodo. Prvo tako mesto je Jevnica. Tu je v preteklosti prek poplavnice

ravnice med Savo in železniško postajo vodil most, ki so ga v osemdesetih letih zaradi dotrajanosti zamenjali z nasipom. Ta ni mogel kljubovati visokim vodam, posledica tega pa je bila, da Jevnica cel dan ni bila dostopna po cesti. Popolnoma uničena so bila tudi teniška igrišča, postavljena na poplavnem območju. V Kresnicah je voda v apnenici dosegla približno pol metra višine. Povodenj je prizadela tudi najnižji del vasi južno od železniške proge. Prizadeta je bila samopostrežna trgovina in nekaj okoliških hiš. V Litiji ni bilo večje škode. Voda je zalila le kleti v stanovanjskih blokih na levem bregu Save. Še najbolj so bili prizadeti nekateri prebivalci v Ponovičah, Savi in Spodnjem Logu. Vendar pa se je prav tu najbolj pokazala uvodoma omenjena značilnost, da so bila tradicionalna naselja postavljena na legah, ki so varne pred poplavami. V osemdesetih letih pa so bile nekatere nove hiše postavljene niže, na poplavni holocenski ravnici. V Ponovičah je voda prodrla skozi železniški podvoz pri krznarni, nato pa je tekla v nasprotni smeri kot Sava in dosegla pri hišah v zaselku Smrekarica 2 m višine. Že tri ure pred savsko poplavo, okoli pete ure popoldan, je ta zaselek ogrožal Rafejletov graben. Tudi v Savi je reka Sava pri tekla skozi železniški podvoz in zalila naj-

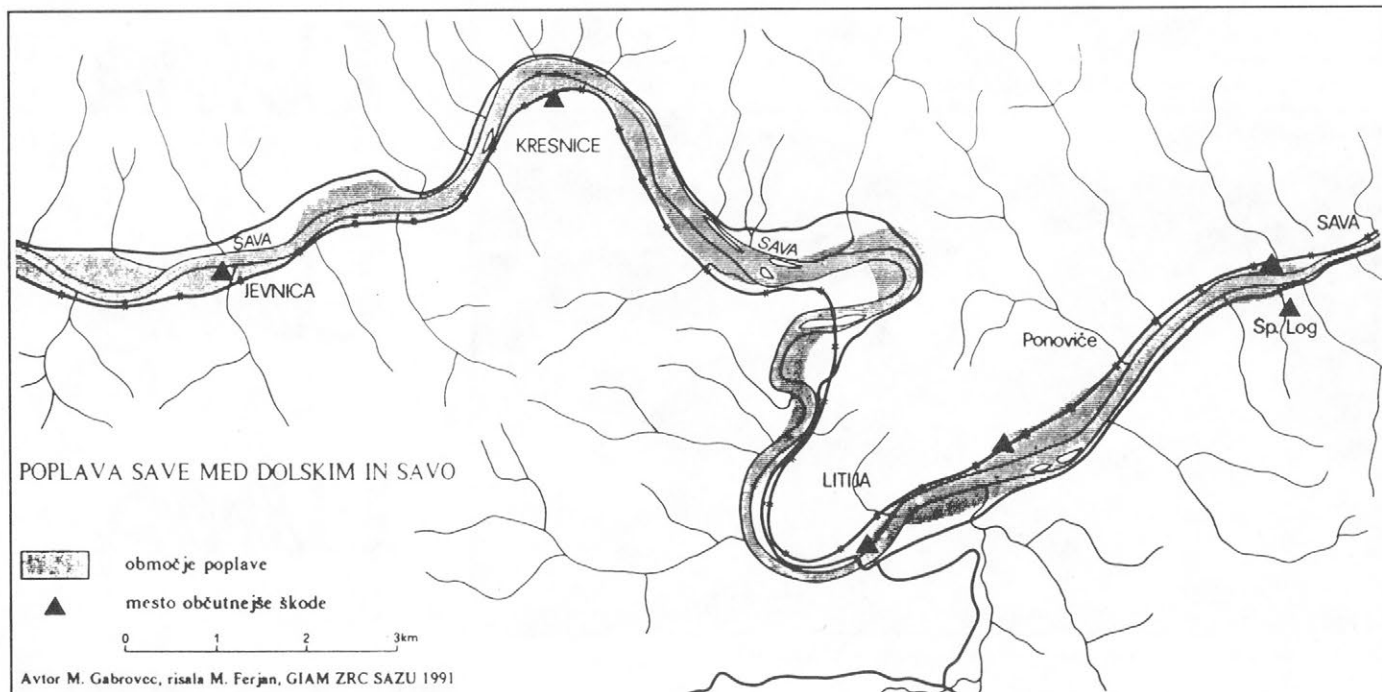
nižje ležeče hiše. Na nasprotnem, desnem bregu je Sava poplavlila glavno cesto Litija—Zagorje in nekaj novih hiš v Spodnjem Logu, ki so postavljene zahodno od vaškega jedra.

Pod Savo se Savska dolina zoži in preide v sotesko. Tu se Sava ni mogla razliti na široko, kljub temu pa je visoka voda naredila precej težav, zlasti v cestnem prometu. Globoko pod vodo so bile ceste Sava—Mošenik, Hrastnik—Radeče in deloma Hrastnik—Zidani Most. Če izvzamemo poplavljenе ceste, škode pod Savo ni bilo veliko. Zalila je nekaj hiš v Hrastniku in odnesla viseči most v Renkah.

Matej Gabrovec

Flooding of the Sava River Between Dolsko and Zidani most

Unlike the November floods in the Savinja valley, those in the Sava valley were neither exceptional nor catastrophic. The Sava flooded its holocene plain where flooding is a common phenomenon.

* Mag., Geografski inštitut Antona Melika, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Novi trg 5, Ljubljana.